

תוכניות הילדים

דוח השפעה

תשפ"ד | 2023-2024

מחשבה טובה
Machshava Tova_ محشفا توف

רקע

שנת הפעילות הנוכחית התנהלה בצילה של המלחמה שהתחילה ב-7 באוקטובר 2023. מלחמה זו והמציאות הבטחונית המורכבת שבאה בעקבותיה, פוגעת רבות בחוסן האישי והקהילתי של תושבי קווי העימות, ובמיוחד של שכבת הילדים, ומשפיעה ישירות על תחושת השליטה והמסוגלות של הילדים (7). דוח של UNICEF, הראה ששימוש במשחקים דיגיטליים מאפשר הזדמנות לפתח חוסן רגשי מצד אחד על ידי אפשרות לעסוק בעשייה וניתוק מגורמי לחץ חיצוניים, ומצד שני על ידי התמודדות עם רגשות שליליים, ופיתוח מודעות רגשית ומיומנויות של ויסות רגשי (8). ואכן, אוריינות דיגיטלית נמצאה קשורה לרווחה נפשית וחוסן אצל ילדים וממצא זה מדגיש את החשיבות של מעורבות ולמידת טכנולוגיות דיגיטליות באופן מותאם אשר יכולות לתרום לבריאות נפשית ותחושת חוסן (9).

לכן השנה, נוסף על הפעילות הרגילה, **נערכה פעילות ענפה של סדנאות לחיזוק החוסן בקרב ילדים מיישובי העימות**, בעזרת טכנולוגיות חווייתיות בסביבה מהנה ומשחקית, המייצרות מרחבי למידה מגוונים, כשמטרת העל היא חיזוק תחושת מסוגלות עצמית וחוסן אישי. בחלק מיישובי המפונים הוקמו מרכזים טכנולוגיים הכוללים ציוד קצה- מחשבים, עגלת טעינה, מקרן וציוד נוסף, שאפשר את העברת הפעילות הטכנולוגית גם במקומות שלא היו מצוידים בכיתות מחשבים. הציוד שנרכש במיוחד נתרם למפונים, מתוך כוונה שימשיך לשמש אותם גם כאשר יחזרו ליישובי הקבע.

כידוע, אוריינות דיגיטלית מהווה שפה נוספת, החיונית לתפקוד תקין ולהשתלבות מיטבית בחברה. אוריינות זו, כוללת רכישת ידע ושליטה בכלים טכנולוגיים חדשניים ורלוונטיים, וכן פיתוח מיומנויות המאה ה-21 בדגש על שימוש חיובי בטכנולוגיה וברשת האינטרנט. שוק העבודה כיום מאופיין בשינויים טכנולוגיים מהירים, ולפי הוועדה להגדלת ההון האנושי להייטק, הקניית מיומנויות וכישורים כגון יכולת עבודה בצוות, יכולת פתרון בעיות ולמידה עצמית, הינה בעלת חשיבות עליונה (1). כל אלה, ביחד עם פיתוח תחושת מסוגלות וערך עצמי, מהווים תשתית שיש לבססה בגילאים הצעירים, בדגש על שנות בית הספר היסודי (2).

בהיבט חברתי-כלכלי, אוריינות דיגיטלית עשויה לנבא ולקדם מוביליות חברתית. על פי דוח של משרד האוצר, 7.4% מהילדים שנולדים בערים מרקע חברתי-כלכלי נמוך יותר צפויים להגיע לעשירון העליון, בהשוואה ל-21.7% מהילדים מערים מרקע חברתי-כלכלי גבוה יותר (3), ואכן, רק 11.4% מהמועסקים בהייטק (אחד הנתיבים המשמעותיים לניוד חברתי-כלכלי) הגיעו ממשפחות שהשתייכו לרבעון ההכנסות התחתון (4). נכון לדוח פיזה לשנת 2022 בקרב תלמידים דוברי עברית מרקע חברתי-כלכלי בינוני ונמוך נרשמו ירידות חדות בהישגים במתמטיקה, נתון המראה את הפער ההולך ומתרחב בין הישגי תלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה לאלו שמרקע חברתי-כלכלי נמוך במקצועות המתמטיקה, מדעים וקריאה (5). כפועל יוצא מכך, נשמרת ההסללה- השער ללימודים אקדמיים בתחום ההיי-טק פתוח בעיקר לאוכלוסיות מרקע חברתי-כלכלי חזק יותר ורבים מן המשתתפים לאוכלוסיות במצב חברתי-כלכלי נמוך באופן יחסי, אינם מקבלים הזדמנות שווה לעומת אוכלוסיות במצב חברתי-כלכלי גבוה יותר (6). לצד זאת, השתתפות בחוגים בתוכניות העשרה בלתי פורמליות בתחומי ה-STEM, מביאה לשינוי משמעותי בקרב ילדים ובני הנוער במסוגלות ללמוד ולהתפתח בתחומים טכנולוגיים. כמו כן, ככל שהתערבות מתרחשת בגילאים מוקדמים יותר, כך גובר הסיכוי למוביליות חברתית ומצטמצם הקשר בין עתידו של הפרט לבין מאפייני הרקע לתוכם נולד (2).

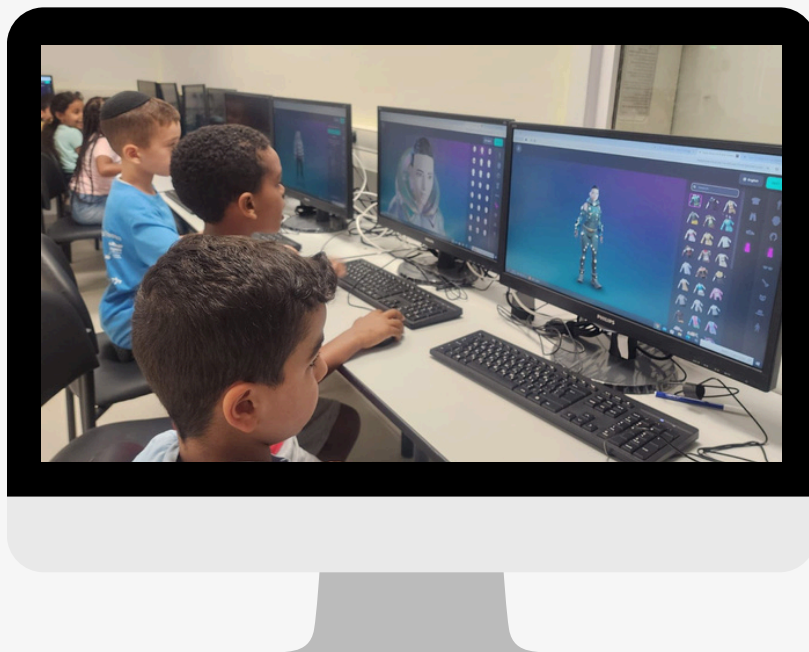
(1) הוועדה הבין-משרדית להון אנושי בהייטק (נובמבר 2022). הוועדה להגדלת ההון האנושי בהייטק. משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה.
(2) קרן רש"י (2019). מתווה קרן רש"י למוביליות חברתית: המלצות מדיניות לאומית. תוכנית הקפיצה החברתית.
(3) קריל ובץ (2022). הקשר בין מקום המגורים והמוביליות הבין דורית בשכר. אגף הכלכלן הראשי, משרד האוצר.
(4) זק הירש, יותם מרגלית, יחיאל נועם, וקרנית פלוג (2023). דוח הייטק ככלי למוביליות חברתית.
(5) מחקר פיזה (2022) PISA: אוריינות במתמטיקה, במדעים ובקריאה: תמונת מצב תלמידים בני 15
(6) שחר אילן (2021). חוזרים ללימודים באקדמיה: מה הסיכוי של צעיר בפריפריה להגיע ללימודי הייטק? כלכליסט.

לאור כל זאת, **מחשבה טובה מקדמת את האוריינות הדיגיטלית בקרב ילדים ובני נוער מהפריפריה החברתית והגאוגרפית**, באמצעות הנגשת הטכנולוגיה וקידום תכניות בתחומי ה-STEM, בדגש על טכנולוגיה. תוכניות הילדים במחשבה טובה חושפות את המשתתפים לטכנולוגיות חדשות ומרתקות באופן חווייתי באווירה אשר מעודדת סקרנות ולמידה עצמאית. פיתוח המיומנויות הטכנולוגיות תוך חיזוק הביטחון העצמי, פיתוח תחושת מסוגלות וחיבור בין הלמידה בבית הספר להכשרה הטכנולוגית, הן המפתח להצלחת המשתתפים וליצירת תמונת עתיד חיובית עבורם. כך מקבלים המשתתפים נקודת זינוק טובה יותר להשתלבות בתחומים מבוססי טכנולוגיה, באופן שמוביל לצמצום הפערים החברתיים.

דוח ההשפעה שלהלן יפרט את האימפקט של פעילות הילדים במחשבה טובה בשנת הפעילות האחרונה, תוך התייחסות לתכניות השונות, וביניהן התכניות שפותחו והועברו בהקשר לתקופת החירום הבטחונית.

מטרות

- חשיפה לידע טכנולוגי חדש
- קידום תחושת מסוגלות
- פיתוח מיומנויות המאה ה-21
- פיתוח תמונת עתיד חיובית
- קידום התנהלות בטוחה ברשת

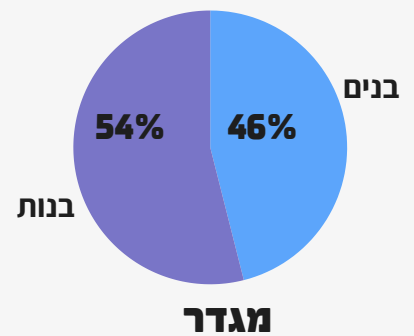
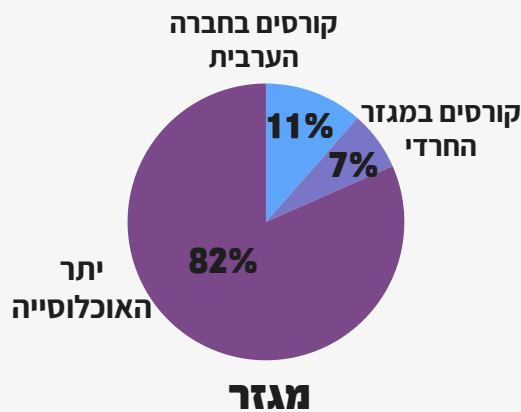
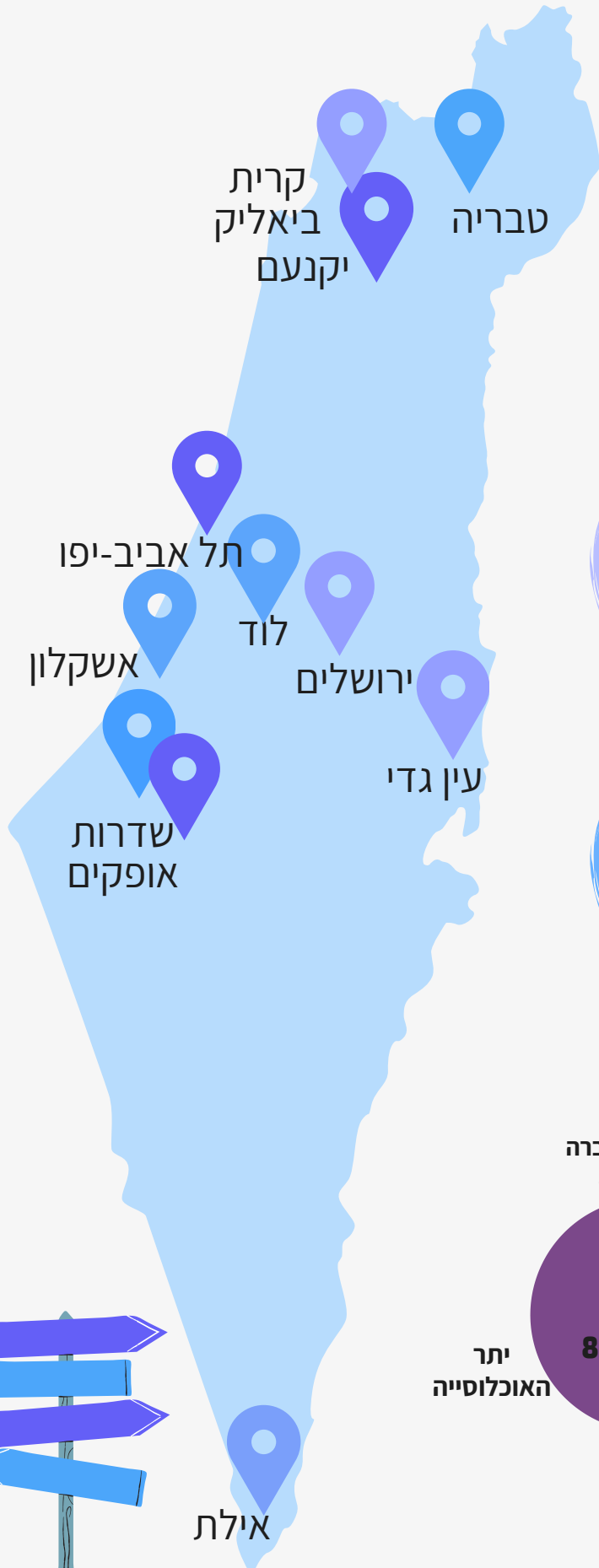

פעילות

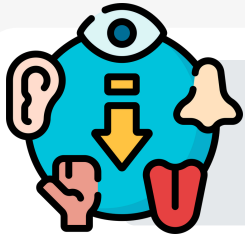
1066

משתתפים.ות

אליפות הייטקיד

נושא שנתי חמשת החושים

מטרות ייחודיות לתוכנית

- פיתוח יכולות חקר
- פיתוח יזמות טכנולוגית-חברתית

קורס שנתי ייחודי המשלב תכנים טכנולוגיים, יזמות צעירה, עבודת צוות ושלל מיומנויות אישיות וחברתיות. במהלך הקורס הקבוצה עובדת יחד על פרויקט חברתי-טכנולוגי סביב נושא שנתי שנבחר. לאורך התהליך משתמשים חברי הצוות בטכנולוגיה על מנת לקדם את הפרויקט: מחקר ויצירת קשרים באמצעות האינטרנט, הפקת סרטון ויראלי, הכנת פוסטר, מצגת ופרזנטציה ועוד. בסוף שנה אחרי תהליך משמעותי מציגה הקבוצה את המיזם בתחרות ארצית מול מיטב השופטים מתחום החינוך וההייטק.

פיתוח יכולות חקר

58%

השתמשו במגוון אפשרויות של כלי חקר (2 ומעלה)

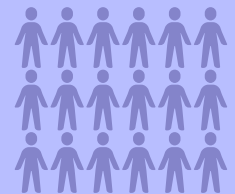
81%

התנסו בכלי חקר דיגיטליים

פעילות

6 קבוצות

74 משתתפים.ות

אחוז המשתתפים שהעידו בעקבות הקורס על...

תרומה לתחושת המסוגלות העצמית

72%

חיזוק תחושת המסוגלות הטכנולוגית

79%

83% הבנת חשיבות הטכנולוגיה בעזרה לאחר

74% רכישת ידע טכנולוגי חדש

אליפות הייטקיד

שיפור במיומנויות רלוונטיות למאה ה-21 בעקבות הקורס

60%
דיווחו על שיפור הביטחון
בעמידה מול קהל

76%
דיווחו על תחושת ביטחון
בלמידת טכנולוגיות
חדשות באופן עצמאי

70%
דיווחו על שיפור בעבודת
צוות ושיתוף פעולה

דיווחו על רכישת כלים
לגלישה בטוחה ברשת

86%
שביעות רצון
מהקורס

דיווחו על מוטיבציה לעבוד
בתחומים טכנולוגיים
כשהיו גדולים

דיווחו על עניין
והנאה מלמידת
טכנולוגיות חדשות

"נהניתי מהכל.. מאלמוד דברים חדשים ולהכיר
חברים חדשים וטובים"

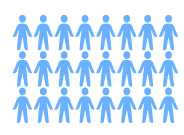
"נהניתי למוצא פיתרון
לבעיה שעבדתי עליה"

סדנאות טכנולוגיות לחיזוק חוסן

34

קבוצות

346

משתתפים

הסדנאות הטכנולוגיות לחיזוק חוסן עסקו ביצירה דיגיטלית, וחשפו את המשתתפים לשימוש בכלים טכנולוגיים לביטוי אישי. בין הכלים שנלמדו בסדנאות- כלי AI, תכנות ויצירת משחקים ב-KODU, יצירת עולם וירטואלי ועוד. בסדנאות שולבו אלמנטים חברתיים להגברת תחושת השייכות והלכידות, והן היוו מקור לשחרור והפוגה מהמציאות העכשווית המורכבת, כשמטרת העל בסדנאות היתה חיזוק תחושת מסוגלות עצמית וחוסן אישי.

"לאדתי שגם שקשה לי משהו במשחק אני תמיד יכול לעשות אותו"

חיזוק תחושת מסוגלות וחוסן אישי

"נהניתי שאפשר לשנות את המשחק"

73%

יוכלו להתמודד יותר טוב עם קשיים ואתגרים

69%

מרגישים יותר בטוחים בעצמם

אחוז המשתתפים שהעידו בעקבות הסדנה שהם..

74%

חושבים שיוכלו להשיג את המטרות שהם מציבים לעצמם

75%

למדו לזהות את החוזקות שלהם

"הכרתי את האפליקציות שעבדו בהם ולאפני לא הכרתי אותן"

אחוז המשתתפים שהעידו בעקבות הסדנה על..

83%

תחושת שביעות רצון והצלחה ממה שהם יצרו במהלך הפעילות

86%

רכישת ידע טכנולוגי חדש

87%

הנאה ועניין מהפעילות

77%

קבלת כלים בתחום המחשבים שיעזרו להם בעתיד

"היה לי מעניין לבנות משחקים ובעיקר לטייל בעולם"

* ממוצע דיווח עצמי של המשתתפים

הנתונים הינם עבור סדנאות טכנולוגיות לחיזוק חוסן מכיתה ג' ומעלה

תוכניות ילדים נוספות

13
קבוצות

121
משתתפים.ות

בקורסים נחשפים המשתתפים לידע טכנולוגי חדש בנושאים שונים כגון תכנות, בינה מלאכותית ויצרנות דיגיטלית באמצעות טכנולוגיות מתקדמות. תוכניות הלימוד הן חווייתיות והמשתתפים לומדים בסביבה מהנה המעודדת בין היתר רכישת מיומנויות וכלים דיגיטליים שונים, סקרנות, פיתוח חשיבה יצירתית, ולמידה עצמאית.

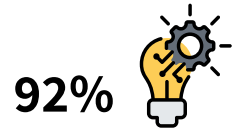
אחוז המשתתפים שהעידו בעקבות הקורס על..

71%

דיווחו על שיפור בעבודת צוות ושיתוף פעולה

65%

דיווחו על שיפור הביטחון בעמידה מול קהל

92%

חשיפה לידע טכנולוגי חדש

"נהנית ללמוד דברים חדשים"

73%

דיווחו על תחושת ביטחון בלמידת טכנולוגיות חדשות באופן עצמאי

74%

חיזוק תחושת המסוגלות הטכנולוגית

73%

תרומה לתחושת המסוגלות העצמית

"נהנית מהיצירות ובעיקר מהתלת אימה"

אחוז המשתתפים שהעידו בעקבות הקורס על..

72%

מוטיבציה ללמוד טכנולוגיות חדשות ולעסוק בתחומים טכנולוגיים בעתיד

74%

הנאה ועניין מלמידת טכנולוגיות חדשות

רכישת כלים לגלישה בטוחה ברשת

45%

שביעות רצון מהקורס

88%

"נהנית מהאזון של האתרים המשתמשים בהינה מלאכותית"

*ממוצע דיווח עצמי של המשתתפים

הנתונים הינם עבור תוכניות ילדים נוספות מכיתה ג' ומעלה

סיירות טכנולוגיות

78%
דיווחו על חשיפה לידע
טכנולוגי חדש

78%
שביעות רצון

תוכניות ילדים אשר מתקיימות במהלך חופשות החגים (חנוכה, פסח וחופשת הקיץ). התוכניות משלבות חשיפה לידע טכנולוגי חדשני עם נושאי לימוד מגוונים (מגלי ארצות, בינה מלאכותית ועוד). במסגרתם הילדים רוכשים ידע חדש, תוך כדי לימוד כלים טכנולוגיים שונים בצורה חווייתית ומהנה ויצירת תוצרים דיגיטליים שונים.

75%
דיווחו על מוטיבציה לעבוד
בתחומים טכנולוגיים בעתיד

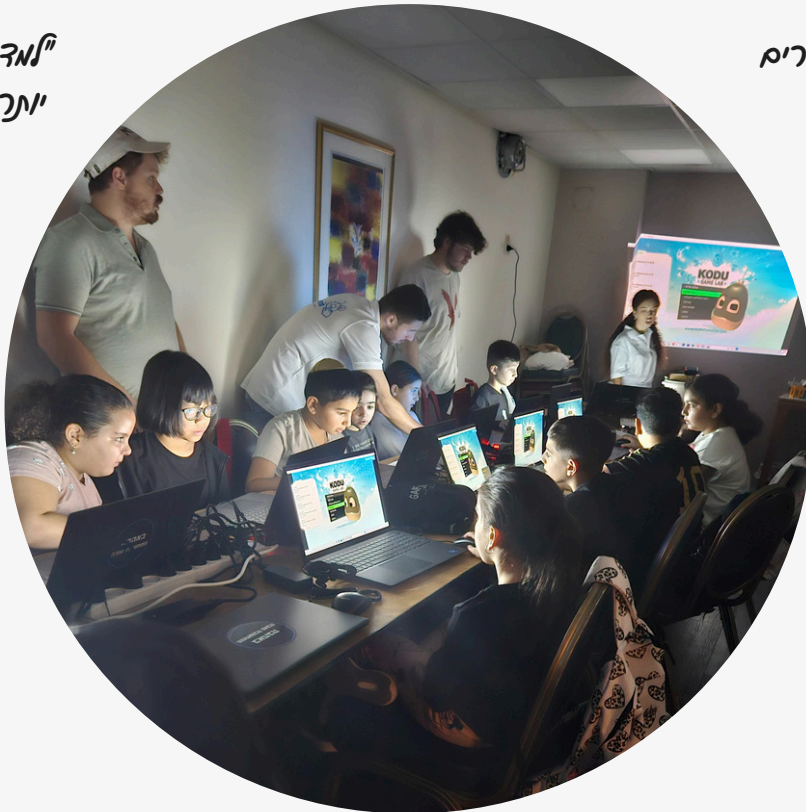
84%
דיווחו על ביטחון ביכולת
להשתמש במחשב

12
קבוצות

202
משתתפים.ות

"למדתי ש AI יכול לעשות הרבה יותר חוץ מרק לדבר ב'צ'אט"

"נהנתי מליצור שיר וללמוד דברים חדשים"

"נהנתי ליצור בעיקר את השיר, כיף שיש לי שיר משלי"

"נהנתי מאוד לעשות את המוזיקה וגם לתקן את רובי. גם היה לי כיף להסתכל על מה שעשיתי ולראות שאני עשיתי את זה"

לסיום

במהלך השנה האחרונה העמותה המשיכה בפעילות על מנת לקדם את האוריינות הדיגיטלית בקרב ילדים ובני נוער מהפריפריה החברתית והגאוגרפית. על אף אתגרי השנה הנוכחית הגענו אל **למעלה מ-1,000 ילדים וילדות מרחבי הארץ!** המשתתפים נחשפו לטכנולוגיות חדשניות וייחודיות, כגון בינה מלאכותית (AI) ותכנות, וכן הם התנסו ורכשו מגוון מיומנויות חקר ולמידה הרלוונטיות למאה ה-21. מהנתונים עולה כי ההשתתפות בתוכניות העלתה את תחושת המסוגלות האישית והטכנולוגית של המשתתפים, וכי חל שיפור במיומנויות מגוונות כגון חשיבה יצירתית, למידה עצמאית וביטחון בעמידה מול קהל.

בנוסף, נערכה במהלך השנה האחרונה פעילות נרחבת של סדנאות לחיזוק החוסן האישי ותחושת מסוגלות, עבור ילדים אשר פונו מבתיהם ותושבי קו העימות. כחלק מקידום הסדנאות הללו, נפתחו מרכזים טכנולוגיים ובהם ציוד קצה- מחשבים, מקרן וציוד נוסף, אשר מאפשרים העברת של קורסים טכנולוגיים בכלים הדיגיטליים. מתוך הנתונים ניכר כי הפעילות חיזקה את תחושת המסוגלות והחוסן בקרב המשתתפים והמשתתפות ונראה כי עלתה המוטיבציה לעסוק בתחומים טכנולוגיים בעתיד. תוצאות המדידה משקפות את ההנאה, תמונת העתיד החיובית, והביטחון שרכשו הילדים והילדות לשימוש מיטבי בטכנולוגיה.

